

" В П Е Р Е Д "

Орган Спілки Студ.-Гром. УСРР у Чехословаччині.

123691/
2

Місячник.

Ч. 2.

Прага.

Лютий-квітень 1930.

Видав Спілка Студ.- Гром. УСРР у ЧСР.

Редактор Колегія. Адреса редакції: **Пражка-
Vinořského, Šafaříková. С. 13.**.....

Відповід. ред. Др. І. Секаніна.

З М І С Т :

1. Перше Травня.....ст. I.
2. М. Я.
Колективізація в УСРР.....ст. 2-13.
3. Л. С.
Культурна патирічка.....ст. 13-21.
4. К. Р.
Спілка поневолення України...ст. 22-34.
5. Х. С.
Горе-рідна школа на еміграції. ст. 35-41.
6. Рин.
Прямолінійність і незинність
партиї укр. соц.-патріотів. ст. 42-46
7. В. Г.
З процесу СВУ.....ст. 46-54.
8. Із нашого життя.....ст. 55.

ПЕРШЕ ТРАВНЯ

Перше Мая. Сніги конають.

Сніги розтоплено. Сонячний прапор здіймай !

... Світові хижаки новий скок готують...

В сонцю і вітрі ласкавий- вважай !

Май. Весна. Труд і спокій.

Ти, любов, що кублишся серцем, глибока ,
ти проміння,

як ніж навороже- пильний !

Пильний нашу всесвітню весну.

Де ж :- рівень, як стеблами землю- трава .

Де:- розмітать...- хай вільніще нова !

За світову яръ-ярину

Пролетаріят!

-пильний Весну

Скринькам тюрем проміння.

Галерам майстерень:- свіжі вітри !

Як грім, бадьорі гудки та сірени !

- Заглушайте сьогодня вороже шипіння,

що в нім задихається давен набридлій стрій !

В дзвін сталъ ! Тобі стогнатъ у сонцю нині жаль !

Сьогодня день весні- бадьорий та ласкавий !

Нам память: він встав з ранкової заграви !

І він не вязаний, і він не памята на всяку

давнину

і ти найбільше нині, пролетарю,-

вартуй свою світову весну!

Хай світ старий в цим травні сконч !-

понурий, глухий грач.

А ми сьогодня найбільш памятаємо,

що це від нього- неволя і плач.

Мільйонові лави шикуй !

Як повінь весну,-наш похід нині:-

хижакам, що свій скок готують-

В пломінь серця! У ножі- проміння !

Колективізація в УСРР.

Перші чутки про масову колективізацію в СРСР, зокрема в Укр.Рад.Республіці, закордонна капіталістична преса зустріла цілою хмарою осуджуючих статтів та хронікальних заміток. Осуд жувалося й приобіцовувалося неуспіхів радвладі у цій "останній очайдушній спроби втримати свої позиції", що її методи, мовляв, примусять інертних до повстань, активного опору і т.д. Еміграційна преса одержала нову ін"екцію, з'явилася навіть нові часописі, і всі вони повели перед у пресової акції проти колективізації, постачаючи, як кажуть, "у всі лопатки" пережований матеріал для преси чужинецької, яка, у свою чергу, нашла добру нагоду для викристалізування антирадянської імперіялістичної "громадської" думки. Деяким провідникам емігранської преси від багацтва нового антирадянського матеріалу заточилася, навіть, голова, і вони почали трактувати колективізацію, як "початок терору з боку укр. селянства по відношенню до радвлади", містячна чільних місцях своїх органів загодувки з відповідним цьому змістом. Це не пошкодило, напр., цій же газетці "Україна" у другим числі 11 з приводу процесу СВУ помістили заголовок про терор радвлади супроти населення України. Людина цілковито стероння безумовно могла би бути здивована, перед нею повстало би ленінське питання, звичайно, не в ленінській формульовці: "хто-кого?" Людині ж, що ближче в найома. зі становом речей та емігранським душком ясно: навала матеріалу до нових свіжих інсінуацій вичерпують потенцію людської голови.

Причини усієї пресової завірюхи цілком зрозумілі. Процес творення соціалістичного ладу у Рад.Державах є ще не закінчений, і поруч з елементами соціалістичного виробництва існують

і капіталістичні, з "умовлені, з одного боку, НЕП-ом, як економічною системою, а з другого - навіністю маси індівідуального селянського господарства. При цих умовах в таборі ворожому по відношенню до соціалістичного будівництва ще плекалися надії на те, що елементи капіталістичні, мовляв, переможуть. А звідси можна було для еміграції тягти ріжні привабливі для себе консеквенції, включно до "білих коней". Масова ж колективізація сільського господарства кладе цим надіям кінець, а тому і спричиняється до тої скаженої пресової кампанії, що сама отою своєю лютистю сліпою свідчить про свою немічність. Ціна цих емігранських брехень здана. Масовість, несподівана широта обхвату колективізації-цьому найкраще спростовання.

Не будемо затулятися й від того, що на Радянщині проект колективізації зустрів певний опір з боку невеличкої купки опозиціонерів, котрі твердили, що колективізація є запереченням НЕП-а. А по-скільки, на їх думку, НЕП, що характеризується вільною грою господарчих сил на ринкові, сил як соціалістичного сектора, так і приватного, і тим самим зумовлює наростання нових господарчих дібр, з одного боку, з другого ж, ніби дав запоруку домінуючого становища сектора соціалістичного і обмеження визиску - вальних тенденцій приватного господарства, по-стільки ця група опозиціонерів стала речником перманентного НЕП-у. Для цього вони утворили навіть теорію "вростання кулака в соціалізм", змістом якої є, що всі добра, які пливуть в індівідуалістичного господарства, вливаються в сектор соціалістичний, завдяки домінуючого його положення в народнім господарстві. А тому ми маємо "на санях в "іхати в соціалізм". Приступаючи ж до колективізації,

ми ніби перескакуємо через необхідні етапи у вважниках з селом.

Ленін казав /том ХУІІ, ч. I, ст. 434-435/: "Як-що не має розвітлої великої промисловості, спроможні організуватися так, щоб одразу задоволити продуктами селянство, ніякого іншого виходу для ступневого розвитку могутъї спілки робітників та селян, крім шляху торгівлі і ступневого піднесення хліборобства та промисловості над їхнім теперішнім станом за проводом і під контролем робітничої держави - ніякого іншого шляху не має" Так писав Ленін, глибоко розуміючи донепівську економічну дійсність, та координуючи її, звичайно, з вимогами соціалістичного будівництва. У нас тоді дійсно промисловість знаходилася далеко в не близькому стані; конечна господарська і політична необхідність спілки селянства з робітництвом диктували НЕП тоді, як єдиний можливий засіб для її здійснення, і нам тепер приходиться лише констатувати, що радянська промисловість в умовах НЕП-а не лише відродилася настільки, щоб стати здібною задовольняти потреби села, більше того: вона виявила такий темп зростання, особливо за два останні роки, що завоювала собі керуючу роль в народнім господарстві, взяла у свої руки головні підсоби, що рухають сільським господарством. В наслідок цього, льогічно, проявила тенденцію перейти в наступ на капіталістичний сектор. Крім того, соціалістичний сектор володіє тепер потужним підсектором у самому ж індівідуалістичному сільському господарстві, підсектором, що цього року має дати 50-60 % товарового хліба, в той час, як індівідуальне приватно-власницьке куркульське господарство давало лише 30-40 %. Це в значній мірі позбавляє радвладу залежності від куркульського господарства. Ось та правда змінення радвлади, що все далі послідовно по-

ширює перемогу здобутків відкритих Жовтнем, а не оті конвульсії, остання ставка і спроба, - корч радвлади, як це пояснено колективізацію буржуазною закордонною пресою і, в першу чергу, єміграцією. Звісно, куркульські та непманські елементи "підваробили" на НЕП"і і тим самим підживили ємігранські надії, але було б помилкою з"вязувати НЕП з непманом та куркульом, бо його заведено не в інтересах останніх. Повторюємо, у свому авитяжному розвитку радянська промисловість опинилася впереді сільського господарства, яке у головній своїй частині перевувавася у приватновласницьких формах в відсталою технічною базою, яка може бути замінена новою технічною базою, що забезпечувала б більшу продукційність праці, лише при умові заміни приватновласницьких форм колективним виробництвом. Прийшов час, коли зміцніла, підкresлюємо, радвлада настільки, щоби рушити в місця НЕП, отую ріжноманітну своїми формами і змістом політику, метою котрої завжди було забезпечити робітникової перемогу над капіталістичним елементом. Форми і зміст НЕП-у залежать від тих ресурсів, якими володіє робітничча влада. Він був корисний в попередніх своїх формах, поки ресурси соціалістичної промисловості були заслабі в порівненню з приватновласницьким живлом. Дальше соціалістичне будівництво уперлося в малу продукційність селянського господарства. Головна маса селянства- незаможники й середняцтво в Іх приватновласницьких формах- за останні роки і самі в більшості зрозуміли непридатність прадідівських метод виробництва, як це показали перші кроки колективізації, що дали без перебільшення несподівані результати. Само собою розуміється, що це не є один мотив, що діктує необхідність масової колективізації, а ще і другий: це те, що сільське господарство з індівідуалістичним виробництвом являється завше готовою ба-

зю для заведення чи розвитку капіталістичних відносин, а ця можливість скреслює всю рацио існування вирослого вже до значних розмірів соціалістичного сектора народнього господарства. Цим з'ясовано нами суть подій, які тепер відбуваються в СРСР, та це, зрозуміло, вбиває останню надію еміграції - кулацьке село, - викликаючи потоки останньої безсилості і злоби.

Перейдемо до головного розділу нашої статті, до обговорення плану колективізації, сказавши перед тим пару слів про загальні напрямні пятирічного плану сільсько-господарського будівництва. Перш за все треба зазначити, що пятирічний план колективізації є як найтісніше з'вязаний з пятирічкою у всіх 11 галузях народнього господарства та суспільного життя. Ось так звучить директива ХУ.з'їзду ВКП/б/, яка служила настановленням цілого пятирічного плану будівництва: "складаючи пятирічного плана народнього господарства... слід прагнути того, щоб досягти найсприятливішого погодження таких складників: збільшеного споживання робітничих та селянських мас, збільшеної репродукції у народному господарстві загалом, швидчого, ніж в капіталістичних країнах, темпу народнього господарчого розвитку і неодмінно систематичного підвищення питомої ваги соціалістичного сектору господарства, що є вирішальним і головним моментом в усій господарчій політиці пролетаріату". Ухвалена на ХУІ. всесоюзній партконференції перспектива пятирічного будівництва конкретизує ці завдання для різних галузів на найближчі роки, з'явуючи поодинокі моменти в струнку цілість. Досвід сільського господарства капіталістичних та й радянських країн довів, що машинізація та хемізація являються потужними чинниками його розвитку. Отже цей план перш за

все забезпечив максимальне будівництво сільсько-господарчих машин та виробництво штучних погноєнь.

Українську пятирічку, що ІІ ухвалено на II. всеукр. парт. конференції /квітня 1929/, побудовано на тих самих засадах. В галузі сільського господарства вона ставить собі слідуючі завдання: 1/підвищення темпу розвитку сільського господарства на значно більший рівень, 2/виробнича реконструкція сільського господарства на базі машинізації та хемізації сільсько-госп. виробництва; зокрема проблема максимального підвищення врожайності, збільшення зернових і скотарських ресурсів та перехід на інтенсивнішу систему господарювання, - це є основні чинники виробничої реконструкції, 3/рішуче розгорнення соціалістичного сектора через масове усунення селянського індівідуального господарства. Для ілюстрації тих досягнень, які має на меті сільсько-госп. пятирічка, наведемо слідуючу таблицю плану зросту гуртової продукції /в мл. карб. по цінах 1927/.

Гуртова прод. Приріст на 33 р.
1927 1928 у % 27 року

Г. Сіль. госп.				
в цілому	2548,8	4125,5		61,8
2. Рослини	1829,1	2988,7		63,6
В тому числі зерн.	890,4	1323,8		48,7
" " техн.	185,0	387,9		109,6
" " інші	753,7	1277,0		69,4
3. Скотарство	718,7	1136,8		58,2

Питома вага колективістичного сектора за українською пятирічкою виглядає так, коли візьмемо за показника розмір колективізованої землі в тис.га.

Рік Полісся Правобер.Лівобер.Степ Україна

1928	30	242	126	449	847
1933	712	1995	1548	5244	9500

У відносних числах цей темп може бути ілюстрований слідуючими числами по роках /поч. 1927 кінець 1933/:

I-----2,4 ----- 3,7 ----- 5,3 --- 8,0-II,2

Як бачимо, колект. сектор сільськ.господарства має зрости до кінця пятирічки в одинадцять раз. Це означить, що його питома вага, що до усієї землі сільсь-госп. користування, збільшується з 2.3 % у р. 1928 до 23 % у р. 1933. Коли брати за маштаб не всю землю, а лише засівну площу, то його питома вага зросте до 25-26 %. Що-до числа колективізованих господарств, то ефект виявиться ще у більшій мірі: як що у р. 1928 було охоплено колгоспами лише 2.7 % всіх господарств, то наприкінці пятирічки він має зрости до 30 %. Що-до форм колгоспів, то треба зауважити, що найбільше зростання дадуть найпростіші форми - товариства спільної обробки землі, але, переглянувши уважно подану нижче таблицю кількості колгоспів по їх організаційних формах на початку і наприкінці пятирічки, пересвідчимося, що у пятирічці зовсім не ігнорується справи переходу колгоспів до вищих організаційних форм.

Форми колгоспів	1928	1933
Кількість СЗВ-ів	9.200	21.600
" артілів	2.473	4.860
" комун	287	540
Загальна кільк. колх.	12.072	27.000

Що-до радгоспів, то подамо слідуючі дати: свою засівну площу вони мають збільшити за 5 років на 69 ½, тоб-то на 955 тис.га. Це становить 3.9 ½ до всієї засівної площи України наприкінці пятирічки. Отже гуртова продукція в міл.карб. цілого соц.сектору в сільському господарстві року 1933 має виглядати так.

<u>Ціла Україна</u>	<u>4125</u>	<u>м.к.</u>
З того радгоспи	230	" "
" колгоспи	1415	" "
<u>Соц.сектор</u>	<u>1645</u>	<u>" "</u>

тоб-то 40 ½ від усієї продукції України. Але питома вага соціалістичного сектора сільського господарства в цілім народнім господарстві ще значно збільшиться через його товарову продукцію, що на 1933 р. має побільшати до 930 м. карб., тоб-то посісти 55 ½ усієї товарової продукції сільського господарства України. Головну увагу скеровується тут на побільшення й поліпшення скотарства та на спорудження закладів для переробки продуктів сільського господарства. За контрольними цифрами з підприємств найбільше мають поширитися млини, молочарні, сушарні, масловаводи, крохмалево-паточні заводи, сироварні, олійниці, цегельні, черепичні майстерні, майстерні ремонту сільсько-госп. машин та інші.

Цікаво є переглянути, наскільки фактичне будування колгоспів на Україні йде за контрольними цифрами. На 1 жовтня 1929 було колективізовано 8.9 ½ селянської землі, а на 1 лютого 1930 р.- останні данні, які ми посідаємо-, маємо вже 31.6 ½ колективізованої землі. По окремих районах процент колективізації становить

Смуги	На I-X-29	I-II-30 року
Степ	12.4	42.1
Лівобережжя	5.7	22.8
Правобережжя	7.8	30.7
Полісся	2.8	8.1

На I-X-1929 на Україні було лише колективізовано 3.250.000 га. землі, на I-II-1930 її вже нараховується 11.600.000 га. Припамятаймо собі, що за пятирічкою процент колективізованої землі мав становити в 1933 р. 23 %, тепер же маємо фактично 31.6 %. Ці цифри промовляють самі за себе. На Україні є 580 адміністративних районів, з них вже тепер нараховується 180 з суцільною колективізацією, с.т. районів з понад 50 % колективізованої землі, в той час, як на I-X-1929 іх нараховувалося лише 10-12.

Як видно з попередньої таблички, найінтенсівнішого темпу набрала колективізація у степовій смугі, що дас надії протягом осінньої засів кампанії цього року закінчити суцільну колективізацію усієї південної смуги, а закінчення її по цілій Україні протягом 2 ближчих років є річчю, що набирає цілком реального змісту. Певна річ, що тут не йде про голий відсоток, а що перед урядом УСРР стають важкі завдання змінити ці колгоспи з господарчого та організаційного боку, в першу чергу дати їм машини. Поки-що приходиться будувати колективізацію в значній мірі на дотеперішнім реманенті та на кіньському тяглі. Але вже в 1932 році радянська промисловість зможе задоволити попит колхозів на трактори. На осінь наступного року має закінчитися будування харківського та челябінського тракторних

заводів. Сталінградський та пущілівський почнуть працювати над виробленням тракторів у літку ц.р. Таким чином, буде можливість за 2-3 р. виробляти до 400.000 тракторів річно. А тепер нестаток машин являє, звичайно, певні труднощі, що ускладнюють як технічний поступ колективізованиого сільського господарства, так і саму колективізацію. Відсутність машин /звичайно не абсолютна/ не відбирає рації існування колгоспів, бо вони з технічного боку все ж мають такий великий козир, як плановий розподіл праці, обов'язковий сівозмін, склерований від інтенсифікації та використанням багатьох здобутків агрономії. На черзі стоїть ще й друга, не менш важлива справа, налагодити організаційно праці колгоспів, змінити їх організаційно. Мобілізація 25.000 фабричних робітників, що з них 5.600 припало на Україну, проїшла дуже добре й дала колгоспам багато працьовників з технічними знаннями - по-скільки більшість з них була з понад 5-річним виробничим стажом - та з навиком до організаційної праці. Але це ще не розв'язує проблеми пристачання кваліфікованих сил для колгоспів. Хоч як це й не було тяжко, Україна перевела ще додатково мобілізацію 2.000 робітників. В напрямку підготовання кваліфікованих сил для колгоспів і звернена зараз вся увага ради влади. Дальнім завданням, що не має, правда, такого гострого характеру, є кущування колгоспів, щоби утворити з малих роз'єднаних одиниць більші - об'єднані в адміністративному та господарчому розвумінні Укрколгосцентром, бо інакше не уникнути певного паралелізму, розсіяння та нерационального використання сил. Для ілюстрації цього наведемо слідуючу табличку класифікації колгоспів по розміру земельної площи /у від кількості колгоспів/:

До 50 га 50-100, 100-200, 200-300, 300-500, над 500
 26.4 29.2 32.2 9.8 3.1 1.1

Всі ці труднощі вимагають багато енергії, але радянська влада посідає всі засоби для виконання цих завдань. З другого боку, радвлада, як це би видно з статтів Сталіна в "Пролет. Правді" про "запаморочення від успіхів" та в статті "відповідь тов. колхозникам", добре свідома всіх труднощів та можливих збочень, які можуть трапитись в процесі колективізації. В цих статтях, що відбивають певні постанови ЦВК Сталін застерігає організаторів колективізації, щоби вони не дуже поспішали назустріч цьому стихійному руху, який почався з боку селянства за вступлення до колгоспів, бо інакше легко збудувати багато колгоспів фіктивних.

Де ж корні цього успіху? Безумовно, що віра селянства в раціональність індівідуального господарства коли й не зломилася остаточно, то захитається до самих своїх підвалін. Інакше ніякими силами не можна було б примусити до такого масового руху консервативні маси селянства. Еміграція, що до зрозуміння радянської дійсності, ділиться на дві категорії. Перша - для них недовиконання на I λ , поставлених радвла - дою перед собою завдань, значно важніше, ніж виконання їх на 99 λ , бо цей I λ є необхідний для їхньої психології, як воздух чи вода для здорової людини, цей λ живить їхню психологію. Ось категорія органічно не може зрозуміти радянської дійсності. Ім можна порадити лише оглянутися лише на своїх капіталістичних меценатів, що добрі зрозуміли істоту радянських пла-

нів, та, добре зваживши їх готуються навіть до війни. Друга категорія - відчуває всю важливість того історичного процесу, що відбувається на радянщині та зміну психології селянства, але не хоче цього розуміти, бо це не в її інтересах. Вони, свідомо брешучи, злісно продовжують псувати папір, розписуючись "за неграмотних", бідкаючись долею селянства, продовжують нацьковувати всіх, кого можна, на Радянські Держави, заробляючи собі цим на шматок хліба насущного.

Хай знаєть як одні, так і другі, що між радянським суспільством та ними вже давно по-заростали стежки, та що менше всього там потрібують їхньої допомоги. Радянське суспільство саме викує своє майбутнє, до якого напевно не запросить паразитів.

..000000..

Л.С.

Культурна пятирічка.

Сучасна реконструктивна доба народнього господарства СРСР висунула, як ще ніколи до цього часу, питання - це т.зв. проблему кадрів нових фахівців, що ІІ вирішення нині крок за кро ком посувається наперед та дас вже реальні наслідки. Недалекий той час, коли на чолі радянського будівництва стануть цілком громадські підготовлені до соціалістичного будівництва червоні командири фронту труда. Зараз і спинимося побіжно на перегляді культурної пятирічки.

Нова перебудовча доба господ. СРСР, окрім УСРР, поставила перед радянським суспільством і урядом на всю його широчину і питання про піднесення культурного рівня широких робітничо-селянських мас. І це ясно, бо некультурність масових учасників сучасного перебудовчого процесу зрозуміло цим гальмує справу бурхливого розвитку виробничих сил і звязаних з цим розвитком нові форми класової боротьби, що тепер так яскраво відтінюються на терені Радянського Союзу.

Культурна пятирічка, як це завжди підкреслюється в радянській пресі, є неподільною і невід'ємною частиною загального соціалістичного будівництва СРСР.

І тому, ми бачимо, як в цього приводу Всеукр. Парт. Конференція категорично ухвалює : "Визнати за потрібне негайно опрацювати на основі накресленого плану розвитку промисловості і сільського господарства, план культурного будівництва, як невід'ємну частину розвитку всього народного господарства."

Яка п'ята передумова успішного будовання культури?

Це - поперше: ліквідація цілковитої неписьменності й запровадження в життя загального навчання для дітей від 8-II рр., без розділу соціального стану.

Пятирічка у ділянці загального навчання просятиме до кінця 1932-33 /кінець пятилітки/ поширити мережу комплектів на 22.000, що дасть побільшення вдвічі від існуючих сучасних комплектів. Дітей на той час у школі буде 3.100.000 /Тепер на Україні дітей в школі є по-над два міл. 250.000, до запровадження загального навчання кількість дітей в школі виносила 1445000/. Кількість вчителів буде виносити за 77 000 /тепер є на Рад. Україні 55.000/.

У плані культурної пятилітки звернуто належну увагу й підготовці кадрів підлітків до вступу на середню школу та вагалі на підвісння початкового навчання для дітей робітників та селян у 7-річних трудових школах. До кінця пятилітки цих 7-річок буде доведено до 5350 /тепер є 2250/.

Культурна пятирічка передбачає більше зважати 7-річку з потребами життя й праці та підготовлення в цих 7-річках підлітків до середньої школи. Надалі фабрично-заводські 7-річки мають стати за базу для шкіл фабзавуча. Мережа цих 7-річок до кінця 1932-33 р. зросте до 302. Проектується й значне збільшення агрономізованих 7-річок. Так, коли їх до кінця 1929 р. на Україні було 217, то кінець пятирічки доведе це число до 1378. У цих 7-річках буде звернена увага на поглиблене вивчення сільського господарства.

Культурна пятирічка це забуває і шкіл селянської молоді. До кінця останньої мережі цих шкіл буде доведено до 293. В цих школах вчитися селянська молодь, що віком переросла щабель загального навчання.

На Україні нині швидким темпом почали розгорнати мережу вечірніх шкіл для селянської молоді. Цей тип шкіл є важливий - він дас можливість піднести сільське господарство. На кінець пятирічки таких шкіл на Україні проектується відкрити 1280 /пересічно 4 щоди на кожний район/

А як же стоїть справа у ділянці дошкільного виховання? - Пятирічка їй тут проєктует величезну працю. До кінця останньої мережі дошкільних установ значно пошириться: у роб. районах буде доведена до 9300 та на селі до 1465.

Не забувається про значне збільшення мережи установ і для дітей дефективних.

Що-до позашкільної роботи з дитинством, то пятилітка у цій ділянці проектує провести в життя не аби яку працю. На Україні до кінця 1932-33 р. має бути 160 дитячих клубів, 10 дитячих театрів, 41 кіно, 200 пересувних кіно, радіофіковані школи, широка мережа дит. книгозбирень та ін.

Який план культистиліту у напрямі профосвіти? - Не дивлячись на величезні досягнення в цій ділянці, що приніс трудящим Жовтень /на Україні в тепер проти дореволюційного часу в 6 раз більше вишів і в 1.5 раз масових профшкіл/, це питання нині являється надзвичайно актуальним, а тому біля нього скупчена увага цілої радянської суспільності. І справді, перебудовча доба народнього господарства УСРР на наступні 5 років ставить по окремим фахам такі вимоги:

Інж.	серед.- тех.перс.	кваліф. робітників
------	----------------------	-----------------------

Індустрія	6947	15625	96000
Сільськ-гosp.	16761	15146	-
Фін.торгспр.	7879	6700	-
Медицина	5212	7752	-

На Україні було до 1930 року 33 індустріальних вишів, 25 сіл-гosp., 6 соц-економ., 9 мистецьких, 63 педагогичних, разом 143 виші. Масові школи до того ж року були в такому вигляді: 197 проф.техничних, 134

шкіл фабрично-заводського учеництва, 34 веч. роб. шкіл, 144 кустарних шкіл, 227 сільськ-господ., 36 медичних, 93 торг-пром. і коопер. і 31 мистецьких.

Що конкретного запропоновано пятиліткою в справі вищів? - Цілковита реорганізація мережи вищих шкіл шляхом злиття мало міцніх вищів з міцнішими, будовання нових вищів. Мав посилитися скрізь прийом до максимальної норми. Пятилітка особливо передбачає створення нових агрономичних та педагогичних факультетів. У напрямі масових профшкіл, то і у цій ділянці намічено поширення шкіл і прийому. Термін навчання в профшколах 3-річний та в школах індустріальних - 4-річний. Таких шкіл намічено відкрити 90, більш половина з них вже відкрита.

Який образ що-до соціального складу профосвіти? - Він до кінця 1929 р. мав такий вигляд:

	Інститут	Технікум	Профшколи
Робітники	27.4	34.8	31.1
Селяни	27.6	37.2	33.8
Службовці	26.5	17.4	24.6
Трудінелег.	15.5	7.2	-
Кустари	1.5	2.2	5.-
Інші	1.5	1.2	4.6

Отже, як бачимо, робітничо-селянська молодь становить пересічно 60 %. Пятирічка предбачає збільшення студентів і учнів із робітничо-селянського ядра. Для цього намічено посилення підготовчих шкіл, що готува-

тимуть робітничо-селянську молодь до вишів та відкриття 12 нових роб.факультетів.

Протягом пятиріччя намічається розгорнути мережу зимових сільсько-госп. курсів за таким рахунком: щонайменше одні курси на район.

Отакі конкретні заходи в плані пятиріччя в напрямі профосвіти .

Надзвичайно яскраво висувається в плані культурної пятирічки і питання політосвітньої праці, цього головного сектора на культурнім фронті. Вимоги цієї ділянки культпраці тісно вжуються з процесом соціалістичної реконструкції, що характеризується сучасною загостреною та ріжноманітністю форм і засобів класової боротьби як на селі, так і у місті. Це останній опір в боку буржуазних елементів, що вже відчувають свою недалеку й то неминучу загибель. Лише поширення та пожавлення політосвітньої праці поміж широкими робітничо-селянськими масами, дасть їм можливість успішно орієнтуватися в складності форм цієї нової класової боротьби.

Отже, є зрозумілім, чому в плані пятилітки звернено особливу увагу на швидкий та якістний темп розвитку всіх галузів політосвітньої праці на протязі наступного пятиріччя.

По окремим галузям у цій ділянці робота має набрати нечуваного розмаху. Пятилітка ставить за завдання ліквідацію неписьманності. Рецидів неписьменності на Україні мусить знищитися до 0 %. Тепер ця неписьманність серед дорослого населення України виносить біля 5 міл.

Мережа шкільно-курсової праці до кінця

пятирічки має складати 530 веч. сел.шкіл, веч.роб.шкіл II ступня- 320 і веч.роб.універс.-36. До кінця 1929 р. на всій Україні було 5 веч. сел.шкіл, 100 веч.шкіл II ступня і 16 роб.університетів. Культурний план пятирічки накреслив велику працю й в напрямі самоосвіти, заочного навчання та ріжноманітної екскурсійної праці.

Не менш широкого розвитку набирає справа радіофікації та кіна. Пятирічка має радіофікувати всю територію УСРР та райони СРСР з українським населенням. Для цього будуть створитися 4 центральні радіостанції, що будуть охоплювати певну групу передавальних станцій. До кінця пятирічки намічено відкрити таких передавальних пунктів 11.700, що дасть можливість охопити всі населені пункти УСРР. У напрямі кіносправи пятирічка предбачає також чималу працю; до кінця 1933 р. число кіно-театрів по містах зросте до 116 /в 1928 р. було- 70/, Робітниче кіно за пятиріччя збільшиться у 2.5. Що до сільської кіно-мережі, то тут розмах намічено величезний. За пятиріччя має бути відкрито станц. кіно-уст. 4.950 /в 1928 р. було 960/, пересувних кіно 226. Виробництво картин до кінця пятирічки досягне: художніх-90, наукових-100.

Далі пятирічка проектує перетворити усі хати-читальні на сільбуди, організ. хат-читалень, поширення червоних гуртків тощо.

Намічена величезна праця і у справі мистецтва, цього могутнього знаряддя ідеологічного впливу та підвищення культурного рівня широких працюючих мас. На Україні тепер існують слідуючі державні театри: 5 драмтеатрів, 4 опери /Харків, Одеса, Київ, пе-

ресурсна в Донбасі/, клубний театр "Веселий Пролетар". Для нац.меншостей: єврейський театр, польська студія. Крім цього, на Україні є 44 театральних трудколективів. На протязі пятирічки буде утворено центральну театральну базу, сільський будинок мистецтва, театр естради й сатири та такий же пересувний театр у робітничих районах Донбаса та Кріворіжжя, друга пересувна робітнича опера.

Відносно науки на Рад. Україні, то й тут пятирічка накреслила величезну працю. Правда, у цій ділянці культури маються нині величезні досягнення. Тепер на Україні на чолі з Академією Наук існують такі наукові інституції: 16 наукових дослідчих інстит., 84 наукових дослід. катедр, 5 наук. бібліотек, 2 ботаничних сади, 6 обсерваторій.

Надалі за пятиріччям намічається аби найтісніше звязати науку із масовим виробничим дослідництвом та усталити тісний зв'язок останньої з широкими робітничо-селянськими масами. Цей зв'язок провадиться шляхом звітів укр.рад. науковим дослідчими усташовами перед широкими масами на зборах по фабриках, заводах, селах, перевиборах, ріжних конференціях т.п. До кінця 1932-33 р. має ще більш пожвавитися справа міжнародних наукових зв'язків.

Не можна обійти мовчанкою культроботи серед нацменів. У цій ділянці Жовтень дав трудящим нацменів величезні досягнення. Нині кожна нац.менш. на Україні має до своєї распорядимости школи, суди, книжку, газету на рідній своїй мові. Неухильне ліквідується неписьменність серед нацменів,

шириться мережа професійних та науково-дослідчих установ. Пятирічка намітила поширення мережі масової школи та підвищення початкового навчання серед дітей робітничо-селянських мас із нацменів.

За планом пятирічки буде відкрито 150 7-річок руських, німецьких - 18, польських - 33, єврейських - 100 та для малих нацменів - 24.

Ось так, у коротеньких рисах, виглядає культурна пятирічка. Ось та невід'ємна частина, що в нога-ногу неухильно поширюється разом з цілою системою сучасного загального соціалістичного будівництва СРСР, зокрема УСРР. Ось справжній вигляд української радянської культури за планом пятирічки ; той переконуючий фактичний матеріял для успішного переведення в життя загальної пятирічки, що так нині підриває позиції всяких там тобі бувших людей - "спеців".

Так, факти уперта річ - нікуди з ними заховатися. Перед ними пасують найлютіші вороги Радянського Союзу. Це тихцем, навіть, визнають і усікі українські емігр. політичні шахраї, що свого часу кричали на цілу губу та "пророкували" загибель пятирічки! -

х X х

К.Р.

Спілка поневолення України.

В І ч.н.журналу було вже констатовано і характеризовано мизерність та ганебність викритої СВУ, як і її захистників, тих епі-Гонів старої дрібно-буржуазної укрінтелігенції. Не можна не ганьбити отаку діяльність всіх тих, хто не маєчи перед собою перспектив, гниють на коріні, і, щоб підсилити своє існування, живуть тільки з контр-революційних мрій та петлюрівського чи гетьманського руїнництва в здоровій творчій радянській сучасності та з фальшивого золота імперіялістів сусідніх і менш сусідніх держав.

Суд що-день більш викриває цю гідь, та їх же вустами розбиває в очах широких трудящих мас усі їх недорікуваті концепції, усе те, що звязує нове життя укр. народу з його поневоленням, з його загнилим і зацвілим.

Перехід країни до завдань соціалістичної перебудови поставив усі завдання і усі протирічча та класові суперечності ще не вживі в СРСР яскравіше, на роб. Тому то усякі капіталістичні надобитки пожавішали та повиливали із шанців. Супроти велетеньського процесу соціалістичної перебудови ось і стоять нікчемні змовники з кваліфікованої духом і походженням куркулячої інтелігенції, що віджилася, що все більш блукне, що відходить з арені історії перед усе потужнішим наступом на неї зовсім іншої радянської інтелігенції, витворюваної трудовим соціалістичним суспільством.

Наступає і судить стару Україну столицьких отрубів і вишиваних куркуликів нова

індустріальна Україна з Дніпрельстаном, тисячами димарів, сотнями нових заводів, колективизованим господарством, не з рядами меж, а з тракторними колонами, - наступає й судить трудова Україна з усім своїм величезним процесом соціалістичної реконструкції і зміни техніки сільського господарства. Новий тип, нове життя судить старе, відумерле, маючи за собою потужні перспективи і невичерпаність сил широко втянутих в творчий процес народних мас. Стари тільки і спромоглися із свого програму, що на реставрацію волосного писаря та повернення дідича з ласкаовою опікою сусідньої держави з-за Почаївської Божої Матері, ображеної кіл довкола польськими колоністами п'ятого полку уланів Юзефа Пільсудського цього найбільшого українського сердолюбця. Нова думає та намагається за пятирічку про щось інше. Аби число робітництва на Україні побільшало, на півтора міліони, аби довести число техніків, інженерів та агрономів до 300.000; нової сільської інтелігенції, замість дяківсько-попівського дурману - трактористів-машиністів та інших до 600.000. Плановано неповорот волосних писарів і поліцейсько-економського мордобоя, а 600.000 тракторів. Журяться не над ізнову злученням церкви та держави, а над побудовою нового на 30.000 робітників тракторного заводу в Харкові то-що.

Реконструкція української інтелігенції, що нині судить скалкі старого, це суд над старою культурою галушок та гопашного театру, що його хоче до останку пересягнути нова українська культура Дніпрельстану, Донбасу, фабрик та заводів.

Звичайно, як раз такої доби найбільше для останнього змагання класовий ворог орга-

ні аує свої сили для боротьби, мовляв, за національне і культурне визволення з-під московського ярма.

Нечуваного успіху досягає колективізація сільського господарства. Це підриває останню базу капіталізму та еміграції. Чом же і справді не скористати виступу СВУ, та не відповідно убравши та прикрасивши його в національно визвольницькі шати, не закликати до христового походу на большевицьких гаспідів. Не дарма фашисти з закордону вчинили, спричинений власне, успіхами п'ятирічки та колективізації, крик про погіршення, зміни в розвязанню національного питання, про те, на чому найзручніше буде би ударити по карті та мати претенсію до мішання в справі СРСР, мовляв, у святім праві оборони культури та національно гноблених.

1913 р. на Україні було куркульських господарств 24. 000 /понад 50 дес. землі/ і 73. 000 господарств від 25-50 дес. Жовтень розторошив, як іх господарчо-політичну систему, так і іх самих. За останню спробу опору, як раз цього елементу, став отою гурт "совісти нації" СВУ, отою центр, навколо якого мала в надії капіталістичної реставрації купчиться куркульня, цей резерв і база дрібно буржуазного націоналізму з його ідеалами варенико-гадушкової демократичної хати. Про це у візнаннях виразно сказав Ніковський, говорячи про їх марні туги створити українське життя, "як у порядному домі".

СВУ це лише один із винтів тої вибухової машини, що ІІ склуктується міжнародний капітал підклости під СРСР, використовуючи для цього, як найвигідніші національні моменти, та звичайну контрреволюцію, характеризуючи

"як чорговий і вже міцніший виступ українців, що їм ані як не знести отої гнобительки радянської влади".

Де джерело і певний класовий ґрунт такого укр. націоналізму, ми вже в горі відзначили. Однодушність усіх націоналістичних українських партій в справі СВУ цілком зрозуміла. Усі куркулі якраз і були представниками вишиваного українського націоналізму. Оця стотисячно куркульська та дідичівсько-панська армія і становила для петлюрівщини та гетьманщини раніш, СВУ тепер становила ті резерви, той ґрунт, на якому мала зрости націоналістична ідеологія укр. буржуазії. Пролетарська революція зруйнувала ці капіталістичні кубла, але коріння лишилося. Зактивизував його як не дивно, але і цілком зрозуміло чому, отої потужний розвиток і поглиблення здобутого і започаткованого Іловтневою Революцією. Довго не прийдеться говорити про єдиний фронт укр. нац. партій. Єдиний, підкреслю, буржуазно-націоналістичний фронт проти пролетарської революції.

Між одверто буржуазними українськими партіями та замасковано буржуазними партіями, якими були укр. соціалдемократія та укр. всеєри, був лише, так мовити, розподіл праці. Одні одверто ставили буржуазні вимоги, а інші, прикриваючи себе соціалістичним листком, вели тую ж саму контрреволюційну роботу. Укр. буржуазія боролася проти укр. пролетаріату, і боротьбу збройну програла. Нині, розуміючи, що ця класова доля тісно сполучена з долею Польського та світового фашизму, вона у рішаючий момент, іще раз в лиці своїх недобитків робить спроби.

Засновувавши нелегальну контрреволю-

ційну організацію СВУ, її керовники були як раз отою верхівкою націоналістично-буржуазного единого фронту і, зрозуміло, мали за собою не тільки досвід контрреволюційної політичної роботи та воєнної боротьби проти влади рад, а, навіть, і попередній досвід підпільної роботи. 1919 р. після розгрому петлюрівщини, Єфремов і його "наукові співробітники" не сиділи, склавши рук. Залишившися на радянській території, та добре заборонувавши себе посвідками наукових працьовників в радянських культурно-образованих установах, вони широко розгортали підривну роботу антирадянську на користь УНР-польсьудських сил. А Ніковський так, напр., розповідає про це.

"В БУД-і в'явилася нова особа, поляк, київський адвокат Редліх. Тепер інформація про директорію зробилася точніша, детальніша і коли в квітні 1920 Київ сповнився чуток про польський наступ на Україну, С. Єфремов у себе в кабінеті зазнайомив мене з молодим чоловіком Генриком Йефським, який коротко повідомив нас, що між поляками і українцями сталася угода, у наслідок якої провадиться наступ на більшевиків. Йефський говорив, найбільш звертаючись до мене, бо, видно, з С. Єфремовим, це була не перша розмова, або ж до моого приходу, вже це саме говорилося. Він додав, що права України будуть забезпечені особливим актом, і що наступ дасть певні наслідки, бо на Правобережні довго провадилася вперта підготовча робота, що мала центр тут у Київі!"

В робочому кабінеті академіка, користуючись з того, що радянська влада не тільки не переслідувала наукових працьовників, але

на другий день після розгрому тих сил, за які вона боролася, дав їм як найбільшу змогу працювати на їх фаховому полі, науки і культури. Замість цього, вони разом з представниками чужоземної капіталістичної держави влаштовують своє контррозвідки. Всеукр. Академію Наук було перетворено заходами Ефремових Ніковських, Голоскевичів на філію контррозвідного відділу генштабу в Польщі і займалися зовсім іншими річами, що до справ наукових зовсім не стосувалися чи стосувалися дуже мало. Цупкоми, БУД та козача рада ось вам діяльність академиків, починаючи з 20 роком. Тютюнниківський рейд та зв'язок з генштабом у Варшаві і його філією у Тарнові, ось те, чим цікавилися академики в укр. науці. Скінчилося заснованням СВУ, що методами та засобами попередніх організацій мала ніби то боротися за "погноблену укр. культуру та націю". З документів та історії громадянської війни ми прекрасно знаємо, що за сутню самостійність України укр. буржуазія ніколи не боролася. Гасло само-стійності, на якому вони гралі в куркулячих масах, було лише тактичним гаслом у боротьбі проти пролетарської диктатури, проти братнього союзу пролетаріату українського та російського. Укр. буржуазія використовувала це гасло для прикриття своїх справжніх класових позицій, для обдурювання дрібно буржуазних мас. Соціал-угодовці, оті згадувані вже укр. соцдеми та есери, бувши борцями за інтереси буржуазії та віддумавши в укр. нації, як мовляв, погноблений, а тому позбавлений експлоататорської верхівки, спеціально навіть теорію без буржуазності укр. нації, спекулювали собі на цій теорії, щоб

ловити на свій гачок і найбільш довірливу, політично необізнану частину мас трудящих. Звичайно, ця теорія не могла приковати наявності в укр. нації ріжних клас, від пролетаріату до великої буржуазії включно. Ця теорія не могла звичайно усунути і тих класових суперечностей, що між класами існували. Самі теоретики без буржуазності укр. нації чесно і самовіддано в усі роки громадянської війни боролися разом з буржуазією проти пролетаріату. Чикаленко, Леонтович, Левенкo, Житецький, Антонович, Лисенко, Симиренко, хто вони такі, оці батьки укр. нац. відродження? Найкращу відповідь дістанемо від Чикаленка про це:

"Я рішив купити шматок землі десь на Полтавщині, недалеко від залізниці, над річкою, зі старовинною садибою, з великим парком, чого мені так бракувало в сухій безлісній Херсонщині й оселитися там серед заможного /от воно як!/ козацького населення, де я міг би вести пропаганду української самосвідомості." Од саме в цих панів, з поміщиків, промислової і фінансової буржуазії, що й чесно служили ті професори, які складали зародок новітнього укр. руху - Українську Громаду, і виходила напрямна укр. буржуазно-націоналістичної ідеології, що другим поколінням її в "оцей провід нації" оця "совість української нації" як їх називав УНДО-емігрантська преса, оті Єфремов та інші основоложники останнього вибіжку укр. буржуазії СВУ.

СВУ мавши отаке ідеологічне своє становлення, а відтак і замовлення закордонного емігранського центру та чужоземних держав на організацію повстання, або принаймені

на викликання заколотів, СВУ заходилася збирати організаторські кадри, командирів повстання. Цілком природно, що увага керівників СВУ насамперед була звернена на рештки старих, недобитих сил укр. контрреволюції, що найбільш купчилися біля укр. автокефальної церкви. На першому засідані СВУ В. Чехівський, напр., оголосив списки осіб в числі керовників церкви, що, на його думку, вповні надавалися до участі в антирадянській роботі. Церква таких мала аж по достатку. Контрреволюційний вплив на село через автокефальну церкву притягав велику увагу членів центрального СВУ. Про це буде нижче. Крім того, великий контрреволюційний актив зберігся і був зібраний за часів радвлadi в різних наукових та навчальних закладах. Чимало їх лишилося i в кооперації. Спираючись на ці гуртки, СВУ розвинуло пропаганду контрреволюційної ідеології, полонючи i молодь, що потрапляла їм на виховання. СВУ-сти, ці представники старої України, бажаючи i надалі бачити поміщицько аграрною, "за воля проти машини", звичайно шукали оперття на кукрулеві. Він мав у слушний час, помазаний автокефальним блесмом слів попа колишнього старшини, що в проповіді вимахують хрестом, як рушницею, промазати добрє олією витянутого із стріхи повстанського обріза та рушити вирішати "українську національну проблему" за програмом СВУ, вже знаним нам буржуазним програмом. Бо ж тільки папа римський та хиба списком Кентерберійський "широ повірять", що вчорашні отамани та осаули в словах та пості моляться сьогодні за свої гріхи та

гріхи своїх парафіян.

Яку велику вагу Єфремов та його підручні надавали роботі серед молоді, видно хоч би з того, що, спираючися на попівсько-куркульські молоді кадри, вони створили окрему організацію:- СУМ.

Есвеустівці з молодого активного буржуазного елементу, що в умовах НЕП-У, почав підвідитися, готували агітаторські й пропагандистські кадри, організаторів з шкільників підлітків, отим своїм націоналістичним вихованням готували собі майбутню зміну. Як ім тут додікалося, видно з того, що якраз тільки учительський кадр одної в УСРР 7-річки разом з учнями засів на лаві підсудних.

Користаючи з того, що перших років революції радвлода не мала досить підготовлених кадрів з робітників та біднішого селянства до ВІШ-ів, ці ВІШ-і були частинно засмічені буржуазно-глітайськими синками, що і дали такого яскравого фашиста, як, напр., Павлушкив, попович-та син дідича Матушевський. Молоді Єфремовим було приділено роль агітаторів за капіталістичну реставрацію, ролю шпигунів та повстанчих організаторів і, врешті, терористів, хоч як від останнього і не вікручаються панове академики. З дітей радянська школа була покликана ліпити майбутніх радянських громадян, будівничих; виховувати справжніх інтернаціоналістів, борців за справу комунізму, відважник штурмовиків світового капіталу. Під впливом есвеустівців в першій київській трудовій школі ім. Кріпака! Т. Шевченка панував тупий і обмежений націоналізм. Не тільки підмінили есвеустівці своїм радянський зміст вихован-

ня, але навіть радянським формам проти ставили свої. Замість піонерських організацій, "марксист" Гермайзе створив підпільну організацію ТЕЗ- товариство єдності згоди. СВУ готувало повстання, а як щоби на повстання не вистарчило сил, так бодай на заколот, все одно, це може дасть привід до зміщення сусідніх держав, так вони себе підбадьоровали.

Із матеріалу візанань довідуюмося: - "Ні ковський розповідав, каже Гребенецький, що у Польщі намагаються зберегти кадри б. укр. армії, кадри старшин, для яких організують курси військових наук, вибирають здібніших з нижніх чинів та підготовляють до старшин менших рангів. Це робиться для того, щоб можливо було розвернути, коли буде потрібно армію". Нам тут смішні такі інформації про кадри, але на оци українську армію есвеустівці тільки і рахували, як на основу силу. Час минав, есвеустівці не притягли до свого гурту навіть і куркуля в селі, одслужили молебень по Петлюрі, зібрали грошенят нафіть на памятник цьому "визволителеві" та все притягали до себе увагу цілого культурного світу, сподіваючися на допомогу найближчих сусід та спільніків. Але "визвольний рух" чогось не розгортається, так само і найближчі сусіди, ані як не спроможні були допомогти. Цов' убивства Петлюри трудящі України з огідною пройшли, ^{Світ} ^{демас} шляху, а ніяк не могли намацьти, не йде інтервенція, так хоч підготовляється СУМ на ролю застосовників індівідуального терору проти представників радвлади, вихвалюючи білогвардійського героя Каверлу, та лікування-отравлюван-

ня коріх комуністів. Але куца душа, кущий і
єїнесь.

Український куркуль разом з українським буржуазним інтелігентом організовують єдиним фронтом опір соціалістичному наступу. Куркуль та укр. буржуазний інтелігент намічають одьєртий план політичного перевороту, вирішивши іти шляхом нічим незамаскованої фашистівської диктатури. Тут уже нема місце грі в демократизм, що її в свій час розводила центральна рада. Щоб армія куркулів, попів та буржуазних інтелігентів пішла за СВУ, необхідно треба було, щоб ця організація могла стати за дійсного ватажка ворожих пролетаріятові класових сил, - для цього була потрібна виразна фашистівська програма, виконання якої могло б дощенту знищити здобути революції в місті та на селі, а тим повернути Україну на шлях капіталістичного розвитку під уродю українського фашизму.

Тому-то в основу політичної платформи СВУ було покладено:- а/боротьба за незалежну демократичну українську республіку.

Ця самостійність, як бачимо із зімань та матеріалів мала бути в тім, що в ній мали відновити приватну власність та самоправство коло стотисячної банди панів і панків, віддавши правобережжа на своволю польських поміщиків та повернуть назад до рук усіх закордонних фабрикантів, їх заводи і настановити диктатуру капіталізму.

Якась там "народність" чи "демократичність" такої української держави мала бути, річ ясна, тільки в назві, що її суть мала оформляти і становити буржуазія, що значить, в цих умовах якась фашистівська республіка,

де господарював би закордонний великий капітал, а укр. буржуазія виконувала при цьому ролю агента. Далі програм СВУ, як і слід було чекати, мав:-б/відновлення приватної власності на землю і повернення панам та куркулям їх колишньої землі; в/відновлення приватної власності і повернення фабрик та заводів капіталістам, г/встановлення на час "переходового періоду" диктатури "об'єднання держави та церкви, певно для того, щоб далі отаманські пастирі уже по інакшому цупко trimали овечок; і, як і треба сподіватися, б/перебудова школи на націоналістичних засадах. А на скільки есвеустівські діячі сподівалися на виграну, та боялися, щоб хто інший теплого місця не перехопив, так і міністерські портфелі між собою поділили. Прем'єр-Єфремов, мін. внутрішніх справ- Ніковський, культів- Чехівський В., освіти Дурдуківський, праці отої горе-марксист Гермайзель Чудово, що:

З безсилою люттю замушені вороги радлали на Україні, дивитися на пореможну ходу революції. Старий капіталістичний світ змушені запекло боротися за своє існування. Але як нікчемно! Соціалістичне будівництво Рад. України буйно росте і розгортається. Кожен день, кожну годину, навіть хвилину, примарою отая стара Україна відходить в минуле. Нищиться неписьменність, якої за три роки зовсім не буде, хоч перед революцією письменних було тільки 12 %. Виростають нові заводи, фабрики, шахти, бурхливими темпами розгортається колективізація сільського господарства, що не знатиме дрібновласницької межі, "оце твоє, оце мое". Нова, неаграрна, а індустріальна Україна-Донбасу, Дніпрельстану.

Не дарма ж Єфремов про себе та прісних говорить, як про труп починаючи зізнання на суді. Вони самі констатують цілковитий провал і неуспіх свого фашистівського змовництва, самі плямують усю ганебність своєї контрреволюційної роботи.

В минулому числі нашого журналу ми навели кілька прикладів ундо-фашистівської оскаженості з приводу викриття СВУ. Всі вони поставилися на захист своїх однодумців-агентів. Дарма:-бігом процесу підсудні самі заплямували свій ганебний програм і діяльність, а під чоботом польсько-українського фашизму український трудящий люд Зах. України прекрасно відчував всі розкоші переведення фашистівських визвольно-національних ідеалів у їх гіркій дійсності. І як іде рука в руку, хоч би і на доказах програму СВУ, польський фашизм з українським. Це знають і трудящі маси Зах. України, ідуть і підуть рука в руку з трудящими УСРР проти ундо-фашистів та їх філіялу СВУ, щоб там не кричали буржуазні наймити.

А от недобитки буржуазно-капіталіс-тичної ідеології, оті провідники СВУ, хиба лише в очах ундофашистів і то про око "світло і душою укр нації". Для нової України вони лише нікчемний гурток змовників і життя укр.народу, і його майбутнє не в них, не за ними і не за їх програмом. Це зна сусільство УСРР, призналися вони самі, та зна це, хоч і хова гірке зневірення, вся ундофашистівська і емігранська буржуазна агенда, готових до послуг світовому імперіалізму і вже шука інших причиноків до зацікавлення панового хижакького апетиту. Марна слава!

х х х

Горе-рідна школа на

еміграції.

Вже третій рік ходять у Празі уперті чутки про ліквідацію та зв' українсько-еміграційного шкільництва. Звичайно, все це поки що кінчалось тим, що в року на рік скірочувався бюджет на ці "культурні" вогнища. Але нині справа стойть лялеко гірше, - культурні вогнища таки опинилися перед ліквідацією. Еміграція в цього приводу скавулилась кінець тепленъким містечкам, кінець дармоїду. Для нас радянців ця справа чайдує. Ми студіювали і студіюємо в чеських школах і справа емігранського шкільництва, як і його майбутнє нас не цікавить. Наші очі спрямовані на Рад. Україну, де розвивається та процвітає нове шкільництво, що в ньому виховуються десятки тисяч молодих свідомих робітників оцих дійсних носіїв сучасної радянської культури. Справу ліквідації укр. еміг. шкіл нотуюмо лише тому, що школи ці на наших очах творилися та на наших очах зникають.

Чому сьогодні ці твердині укр. контрреволюції - притулки ріжних ексміністрів генералів то-що ліквідуються? - Відповідь ясна. Немає студентів, бо ж "міністри", "генерали", усіякі був петлюрівські емісари, оце головний контингент "культурних" огнищ вже студії "позакінчували" - ну а укр. молодь із земель Зах. України вже добре розсмакувала ціну оцих притулків петлюрівської аристократії, не вудочку вони більше не попадуться панам "професорам". Іо-друге укр. еміг. школи, це не школи справжнього наукового характеру, а лише центри політичного шахрайства,

корито петлюрівської квінт-есенції, установи фабрикацій "професорських" титулів,- ну, вагалі вогнища профанацій наук. І справді, при- дивимся ближче, що з себе уявляє у теперешнім стані оце укр. еміг шкільництво.

Перша "наукова" інституція Подебрадська Академія- центр петлюрівщини, нею керує варшавський центр. На чолі Академії стоїть ректор "професор" Іваніцький, звичайний собі лісовий інженер в був.Росії, що ніколи нічого спільногого з наукою не мав- не написав жадної наукової праці, але він "міністр" уряду УНР. Ну, а цього і досить для "наукової" кваліфікації. Далі, "професор" Мартос, що не закінчив навіть університету, працював лише у кооперації, і справжнє емігранське студенство у свій час офіційно протестувало проти його призначення на катедру професора. Цілий ряд осіб, що також не мали нічого спільногого з наукою, як, напр., Добриловський, що скінчив Київський комер.інститут по другому розряду в доцентом, інж.Грабина-був.залізничний інж, нині "проф." геодезії хоча в свій час був на це місце здалеко більшою кваліфікацією,- але Грабина гетьманець, ну, а гетьманчики- своя рідня. Багато ще в цій "науковій" установі усіх нафабрикованих професорів, напр.: Комарецький, Базепа, В.Садовський, Мацієвич /самісенькі тобі міністрі/, Л.Бич, Беакровний та інші. Ну, сказано-сто процентні петлюрівці. Отже, як бачимо, Подебрадська Академія- це фактично урядова установа УНР з Варшави. З Академії так прямі сенько й прямують до Польщі, як, напр., Шовгенів, Тимошенко С., М.Левицький- лікар, що був свого часу в академії лектором української мови. Там же викладав гігієну ветеринарний лікар, В.Королів. Цей панок в Польшу не збірається,

він і надалі буде поширювати портрети Петлюри та розводити бджол, крім того він гіркою працею склав про чорний день міліоновий маєток - хватить на прожиття.

Зрозуміло, що такі панки ліквідацію Академії не цікавляться, бо ж вони мають свою рідну неніку "Реч Посполіту", де вже і тепленькі містечка підготовлені, лише, мовляв, швидче б ліквідувалася ота "наукова" інституція. Правда, петлюрівські професори "про чуже око" збираються перевести Академію до Польщі. Цю акцію УНР польський уряд радо підтримує. Ще б пак не підтримувати! Цим же збільшиться кадри вірних Пілсудському яничарів, що будуть зі завзяттям душити усякі прояви українського руху на окупованих Польщею земелях.

Друге по черзі культурне явище - Український Педінститут, що керується петлюрівсько-галицьким блоком. П'ять галицьких "професорів" і 9 таких же колег петлюрівців і вирішують усі справи цієї установи. Всі ці панки теж орієнтуються на Польщу, Румунію. "Невідмінний ректор" - Симович завів, навіть, у інституті і навчання польської та російської мови. А як же, мовляв, треба завжди дбати про майбутнє, бо ж як-що не витанцюється такі своя неніка Україна, то напевно буде автономна Україна у спілці з єдиною царською Росією, або з "Великою" Польщею. Тут усе передбачається наперед. У цьому інституті сидять досить і поважні люди: "міністр" закордонних справ Ол. Шульгин, "міністр" Славінський і т. п. петлюрівська знать, чи то пак люде науки. Чим, скажемо, не наукова людина Феденко, що свого часу не міг скласти педагогічного іспиту на чеському університеті. Нині він лектор інституту. А лікар Гармашов, що викидав українських

вояків зі шпиталю в Київі, перетворився нині в Гармашіва, пристав до петлюрівської братви і відразу став деканом, а далі й проректором цього інституту. Або урядовець державного контролю Кабачков, нині Кабачків - тому і професор. Взагалі, наукового чину в цій інституції легко можна досягнути, аби лише петлюрівець.

Останнє "наукове" огнище - Український Університет, або установа без студентів. І в цій інституції командні висоти займають петлюрівці. Сам ректор /був. с. д./ заразом щирій петлюрівець і гетьманець. Сидить на двох стільцях, бо ж збирається вертатися або до Польщі, або до самого гетьмана, у Берлін, тому і треба уладити з одними й другими. Гетьманці, мовляв, учать сина і доньку в Берліні, а петлюрівці, обіцяють посаду в Польщі. Далі ідуть "професори" - Яковлів, Шульгин, що не мали ніяких габілітаційних праць, сьогодні вони люде "науки". Так само зробився "професором" і Б. Матушенко. Правда, цей хахол хитріший: щоб закріпити за собою титул професора він побіг до свого старшого брата - росіяніна читати про поліпшення людської раси, про еugenіку, цей "професор" навіть дбас про поліпшення великоруської нації /треба розуміти великоруської буржуазії/, щоб ця остання доконала остаточно українців. Російський університет звичайно за це обрав його професором і він з ласки останнього читав нині лекції в російському ун-ті. Надзвичайно "наукова" постать укр.унів. - професор Мицюк. Цей теж для закріплення професорського титулу побіг до російського професора Прокоповича, перед яким з пістивом та побожністю склонив голову і взагалі виявляє знаки пошани та уважання авторитету

сьої малоросійської душі перед старшим братом

Ну, цей "професор" взагалі з нюхом, швидко уміє орієнтуватися. Він уроджений перекінчик. До кого він тільки вже не бігав та не залишався! Усі, мовляв, йому до вподоби. Був час, коли цей славетний професор скиляв свою "наукову" головку й перед радянським студенством. Мало того, він з великою насолодою охоче давав статті до радянського студ. журналу "Нове Життя", що виходив у Празі в 1926-27 р. Зміст цих статтів панам "професорам" українських "наукових" інституцій відомий, бо ж свого часу вони наростили чималого рейваху поміж панами "професорами". Мовляв, от капостні радянці, звідки вони беруть такі тонкості із життя наших шкільних інституцій. Не додумувалися бідолахи, що ці статті любезненько шкварив ніхто інший, як іхній колега - Мицюк. Бувають зміни! Сьогодні цей діяч "науки" з такою ж відданістю містить свої статті на всякі високі проблеми до фашістського органу "Розбудова Нашії". Що й казати, людина принціпова та й ще до того з професорським тітулом!

В Укр. Університеті фабрикація професорів теж ішла по ознакам політичної приналежності до петлюрівщини. Таким чином, дістав професорського чину Лотоцький, урядовець посольства в Берліні Р. Смальстоцький, що став одверто на польській службі. Тут всі петлюрівці, а з ними, зрозуміло, і галицькі патріоти. З цього університету теж всі біжать прямісенько до Варшави - побіг Лотоцький, Біднов, кличуть і решту. Ніхто з цих панків і не думав про використан-

ня українського університету для продукції українських наукових сил,- вибірали на проспективності своїх людей - петлюрівців. А як відбуваються вибори ректорів в цьому ж такі унів.? Для цього слід лише нагадати скандал з виборами Антоновича в 1929-30 р., коли цей останній на кошти унів привіз з Берліну свої резерви - Дорошенка, Залозецького та Мірчука і після доброй попоїки /о, пами "проф." люблять випити!/ одним лише голосом більшості "обраний" був цей панок на ректора унів.

Отак-то виглядає ця українська емігрантська "наукова" інституція, загучною назвою - Вільний Університет /дійсно, що вільний!.

Ще кілька слів про укр.гімназію, що теж мав ліквідуватися руками самих укр. емігрантів. У цій т.зв. гімназії, учителі ніколи не дбали о піднесення педагогічне та виховавче учеників. Учителі цієї школи лише люблять робити всякі скандали, як, напр. скандали з проф. Кравцем та інш., що вславилися ганебними романами з ученицями цієї школи. Все це спричинилося до того, що діти укр. емігрантів перестали ходити до цієї школи. Хиба ж не гімназія?

Є ще одна наукова установа - соціологічний інститут чи інститут Микитознавства. Вже одна назва каже про все, що це ревердіня, монополь наукової творчості пана Шаповала. Згадуємо про цю наукову інституцію лише тому, що в стінах останньої відбувалася досить весела комедійка. Ніхто і не подумав, що нині М.Шаповал це вже не так собі щось, а "доктор" Шаповал. Йовляв прогорів на політиці, давай науку, - може і повезе. Хиба ж

не чудасія?! Захотілося "політикам" докторами стати,- ну, і почали один одного охрещувати в доктори. Першим охрестили, як і подобається М.Шаповалу, а за ним напевно вже охрещено в докторський чин Григорієва, Богацького, Білецького то-що. Тепер черга за останніми шаповалівцями. Ну, сказано тобі, самі сенький доктор. От багата буде ненька Україна на ці наукові ту тули.

Кінчаючи цю коротенькую заміточку, хочеться наприкінці цієї останньої поставити таке питання: яку ж все ж таки принесли користь оці емігранські "культурні" вогнища? Ходити далеко за відповідю не треба. Сказано ж, яка професура, така й користь.

З великого націоналізму стовп: Вільного Українського Університету лишивши зовсім без слухачів, але їсти треба, обернули юридичний відділ "рідного вогнища"... на що б ви думали?- На фабрику докторських титулів для денікінської брашаки, що кінчаючи свій "руsskij юридическij" в підготовці на адміністративні посади "освобожденной Россіи" своєчасно забули клопотатися про той "докторський титул", а нині, маючи зможу дістати посади, несподівано знайшли вихід та підтримку "в хитрого хахла", що масово їх "проізводіт в доктора", аби вони собі попи-сувалися... чи не на користь української справи? Рідні вогнища! Подебрадське вогнище виховує та експортує до Польщі "вналих русінського язика" пільсудських холуїв для рідної справи на Волині та в Галичині. Звичайно, в першій мірі "національний дух", ну, а наука, так це прикладеться.

"Рідні вогнища", що існують, як багадільні для всякого старшого громадянства, та для антиукраїнської діяльності вихованців, що їм на це даються дипломи. Працуйте, Яничари!

Рин.

Прямолінійність і невинність п. тіг
українських соціал-патріотів.

Писати щось про життя, ідеологію та діяльність нинішньої т.зв. закордонної групи УСДРП, це значить розбірати ватії української контрреволюції супроти українських робітників та селян, проти Раду країни. Соціал-фашистами використовується всяка на - года для підкопної роботи проти пролетарської держави, всяка нагода для виступів проти соціалізму, за капіталізм.

Так: дня 11 лютого ц.р. зак.дел.УСДРП в Празі влаштувала свято з приводу 30-ліття засновання ГУП- Революційної Української Партії. Не будемо входити в історію, чи соціал-зрадники українського робітництва і селянства мають моральне право справляти ювілей партії, яка в перші роки свого існування об"єднувала ріжний елемент від соціалістів-марксистів аж до націонал-патріотів, які в РУП бачили цю силу, що зможе повалити царський режим, а тоді... РУП вклала чимало сили для соц. усвідомлення українського робітництва і бідного селянства, і з рядів РУП вийшли дійсні революціонери-марксисти, але побіч їх, і то в більшості, РУП виховала кадри соціал-прихвостнів буржуазії /напр., чого варти отакі Донцов, канадійський єпископ Крат, В.Дорошенко та інші/, РУП виховала нинішню УСДРП, що і процвітає собі на еміграції за проводом Мазеп та інших Феденок.

Вистарчить переглянути матеріал з

ювілею та з його нагоди скликаної конференції, щоб ясно собі уявити /Соціалдемократ ч. 7/, яке то зіллячко вібралося та процвітає в зак.дел.УСДРП, та серед якого середовища обертаються та працюють ці соціалісти, провідники робітничої справи. Згадувати про ювілей це інакше,- перегортати та перетрущувати усю емігранську гнильтину, яка зібралася сюди на збіговисько. Завсім не кривдачи панові Мазепі та кумпанії, скажемо, що т.зв. ювілей РУП був мобілізацією... усієї петлюрівщини в ЧСР. Нічогенькі собі соціалісти! На салі, що не гість, то запеклий петлюрівець, а тих кілька членів УСДРП не розбереш, де вони і хто вони. Та воно так і краще. "Вони, це ми,- ми це воно". Як і належить, самий головний отаман Андрюш Левицький, хоч і не зволили з"явитися особисто, але прислали ласкаво привітальну телеграму з Варшави, наказавши особисто вітати ювілей "міністрові" М. Славінському.

І цікаво одно,- хто фінансував цей бучний банкет, як пригадати собі щоденне слізоточів над вдовиною емігранською сухою - та гіркою шкоринкою хліба? На які гроші приїхав хор та численна публіка з Подебрад? Нема таких наївних, щоб повірили би тому, що це самі бідні с.д. із своїх збірок та податків фінансували свято і, оте головне, по офіційнім святі. /А петлюрівська публіка потягнути вміє гаразд, дідів-запоріжців поминаючи/. І як би там панове Мазепа і Феденко не відхрещувалися про людське око та вигляди вигіднішої політичної спекуляції відваршавського УНР, все одно ніхто, хоч трохи здор

во думаючи, не повірить в це вираховане та рафіноване крутійство. Для нас є ясним, що зак.дел., УСДРП побіч ердеків в другою головною групою, що творить оту купу варшавського сміття, - центр УНР, - і чека лише на наказ, щоб з рабською покорою перед польським фашизмом, вирушити на українського робітника та селянина, скupатися в його крові. Ще яскравішим доказом театральних ефектів і ганебної суті діянь пана Мазепи та кумп. , це ота конференція зак.дел. УСДРП 2-ІІІ ц. р. Вже самі імена присутніх на конференції говорять багато: Мартос, Мазепа, - б. міністри УНР, Ковальський, - нинішній голова варшавського українського центркомітету, цього найбільшого петлюрівського збіговицька , Левко Чикаленко, - міністр чи тов. міністра преси й пропаганди нинішнього андрющівського уряду УНР у Варшаві, Бутовський, - секретар Республікансько-Демократичного /чисто петлюрівського/ об'єднання в Празі, Шумицький, - член т.зв. найвищої ради петлюрівців у Парижі, - Бочковський, знаний петлюрівський теоретик. Знаючи стаку свою публіку, пан Мазепа може собі, не червоніючи, заявляти про чистоту партійної лінії УСДРП, про те , що партія повинна стояти по-за всікими "урядовими центрами", що партія не звязана з нинішньою УНР, яка немов би то себе скомпромітувала на Україні в 1920 . А всі компромітації від 1917 р. почавши аж до нині і в спілці неодмінній УСДРП та за участю міністрів і чільних провідників Мазеп, Шумицьких Сікор, - секретаря ЦК петлюрівців у Варшаві, якого ми забули згади у горі з його прісними? Як це погодити все, зна добре Мазепа і

добре розуміємо ми, в чим тут річ і діло. Що-наче цей ребус пана Мазепи розвязала діскусія над справою завішення в членських правах делегатів із Польщі, які є співробітниками варшавського УНР. Не тільки, як у горі ми, так мовити, загально беручи, розуміли цю подвійну бухгалтерію, Конференція документувала нами твержене. На впередки одні другим, дискутуючи над цим пактом, доказували потребу співробітництва з УНР. Доказуючи пообхідність з партійних інтересів с.д. продовжувати співпрацю з петлюрівщиною, завзялися усі, бо бачути, що вона не поправила, /!/-де які члени просто заявляють, що с.д. і д.е.-ологічно споріднена з УНР. І зовсім справедливо, лише де-які члени вважали недочільним, для збереження авторитету партії, продовжувати роль скритої співпраці з УНР, бо ж співпраця може бути легко доказана і тоді вийде бламаж. Тому нема чого, мовляв, зберігати невинність партії /так вона ж її в дуже молодому віці стратила, ото ще розбиватися над давно минулими/

Комедію так і відіграно. Конференція дала Мазепі отай несбідний йому в сьогоднішній ситуації ефект на зовні, хоча, правда, ніби йому небораці і влетіло від варшавських делегатів. Але скінчили на тому, що поки-що, поводилися, саме головне, ну а конференцію відновлять, як на це прийде потреба. Тим часом, - важніші справи. Більшовики, оті клятущі вороги, не дають спати. Панові Мазепі і компанії ну так же хочеться, ну аж га! засісти в золотоверхому отому Київі, а там на лихо-більшовики і Лиха усякого б їм на голову! Тому їх постановлено вже на цей раз обовязково пристукати.

Поки-що почали з протестів, а протестувати їм не першина! І перед ІІ.Інтернаціоналом, і перед папою римським. За ними знаєте, панове УСДРП, вся буржуазія, цілий культурний світ, так що воно добре знаєте, куди адресуєтеся, виявляючи найбільші снаги розпродувати Україну, хоч би і по кусневі, кому будь. Але тямте добре, що український робітник і селянин, якому вже ота сама ювілейна РУП заціплювала революційну свідомість, дав належну відсіч вся ким імперіалістичним хижакам та їх вас цуциків буржуазії давнє повиганяли з українських земель, де вже далеко перед пішов революційний народ тим шляхом, що його започатковувала вами ювілем ганьблена РУП. Революційні робітники та селяни непереможним муром стоять на кордонах СРСР, захищаючи їх від вас собак імперіалістичного пана. І того кордону не переступити ані імперіалістичним ворогам, ані вам, зрадникам пана української землі, українського пролетаріату. А ваш новий пан, вічні лъокасники, він теж не дасть вам ласого шматка за ваше нікчемне підлабування.

Х Х Х

В 6

З процесу С В У

Фашистівський гвалт з приводу "винищування всього українського в УСРР", нищення "самої душі українського народа в лиці її кращих представників", "нищення української культури в УСРР" ватикас.

Велике розчаровання "Вони каються" Петлюрівці, що три місяці тому так солідаризувалися з СВУ, яке тоді щойно мали су-

дити, а тут таке велике розчаровання! Вони самі, оті діячі СВУ, плямують свою діяльність, викриваючи усю її ганьбу.

А така ж вигідна була ситуація для одержання, в звязку з СВУ, більшої субсидії, та потріування досить обшиганими крилами, хоч в мокрої петлюрівської курки, та в її пільсуського когутика пір'я обмалб. Кутепова викрали, релігію преслідують, сам папа римський молебні править, селяне у колхоз, а вони біжать, так, що населення польщі подвоїлося, цілу Європу до Ліги Націй перебігли, сюди й туди чисто, як УНРівські отамани! Така вигідна ситуація показати європейському панові, гляньте, які в нас там добре хлопці є... А вони, в сточорта і завели. І вже соромяливо „Тризуб“ не згадує про переповнених дипломатичними представниками ложі в суді в Харкові. Один з обовязку польський лишився Сумно петлюріцям. А стільки було надій! Десь пролазив у нансеновську підпідпідкомісію підкомісії бічної комісії Ліги Націй представляти Україну Шульгин, але навіть емігранти опротестували його права еміграцію репрезентувати Заходилися прогібіційного дядю Сама агітувати та інформувати в укр. справах і жаліж. А Воно самі знаєте, прогібіція, а українська оковита - вона щось варта! З п'яних очей, певно, до сенату Сполучених Штатів Америки і вініс біля сенатора Копелянд. Ото було рожевих надій в петлюрівців. Щоб пак подумайте! Не менше, як "а кредитувати при законному уряді УНР з місцем осідку в Парижі неє си того тобі американського посла". А доларів тоді було би, га? Прогібіційний Копелянд сам би певно на того посла приїхав до Парижу, бо воно така ж хороша тая Україна та в її столиці-

Парижу цвіте у голові шампань та солодко вмлівають ревюальні ніжки. А в того запро-данця-змінсіховця виника думка з цієї істо-рії, ну хоч би розчарувати Копелянда що-до "законного уряду УНР з місцем осідку в Парижі", що було б і то великим переоціню-ванням звати його урядом для яничарського матеріалу на постачання в кельонії та пів-кольонії. Але чорт із ними, з Копеляндами Сама американська преса українська опроте-стувала "ци шкідливу забавку" у високу по-літику" ... брехні та нісенітиці зовучи Копелянд-петлюрівські брехні про УНР: - це не ніякий уряд УНР, а чистісенька поль-ська агентура... Це була б справді смішна історія, як би вона не була така сумна". І тут, між своїми, не повелось петлюрівцям.

Про СБУ, навчені присмним досвідом останніх "дипломатичних перемог" нині пет-люрівці пишуть дуже стримано.

Так, напр., наведемо ряд промовистих цитат, хоч би з одної замітки в "Трибуці" - /ч. IЗ. ЗО березня 1930. ст. 15-16/.

"На звістку про те, що процес мають передавати по радіо, наша редакція пороби-ла заходи, щоб можна було слухати його в Парижі. Але тільки ввечері можна вловити Харків. Але тоді чути лише офіційне спра-воздання з процесу, що його передають до совітських газет. І у Варшаві найгірше чу-ти. Мали кілька апаратів. Перевозили їх в різні пункти міста, але чути дуже зле. Дав-мо тут до діла в навмисними махинаціями самих організаторів процесу. Коли тільки те, що говориться в суді, ім не на руку, мо-ментально все обривається, і перестає бути чутним. В Харкові цього пильнують. Слід,

взагалі, визначити, що все добре, що кажуть підсудні, дуже але чути, - а все зле, що говорять підсудні, чути прекрасно, очевидно, і тут нідповідні комбінації".

Ах, де вона ділася отая золота і широка "Тризубівська" красномовність. Такий лаконізм. Просто не віриться, що це вони. Звичайно, де ж бо цитувати оте із зізнань Єфремова, Ніковського та інших, що стосується характеристик та подробиць скандалізуючо-пікантних подробиць з діяльності стовпів уряду УНР, поступовців, що за признанням одного участника ідуть в ногу з вимогами доби, а тому ідуть, як ви думасте? - за зола-проти машини. Але про це нижче.

Замовило і "Діло" "в обороні мучеників, душі та совісти української нації". А чому, так ось і ясніше стане:-

18 березня гром. обв. т. Любченко, звертаючися до підсудного:- "підсудний Єфремов, чи був на процесі такий випадок, у мене в руках газета "Новий Час", що виходить у Львові, від 17 березня, де великими літерами надруковано, що "проф. Єфремов п'ять разів просить щоб перервати переслухання справи, бо він перемучений цілоденними відповідями на запити, та суд відмовив його прохання" /було подібне писано і в "Ділі", прим ред. /

Єфремов - цього не було. Навпаки, коли я був стомлений, суд задовольняв моє прохання. Проф. Гродзинський /оборонець/-яка дафа? Любченко 17 березня 1930. Гродзинський :- вже поспіли /сміх у залі/. Любченко інформація, очевидно, складена до початку процесу, а друкується тепер. Чи відповідали ви, підсудний Єфремов, на запитання голови суду так, як тут сказано "проф. Єфремов твердив від-

ним голосом відповів - хочемо незалежної України. Ефремов - Ні, я так не відповідав. /Сміх/ - але ється і сам підсудний Сфремов/. Любченко - Наскільки я пригадую, прошу або поправити або погодитися, - ми після довгого допиту дійшли до того, що ви так заявили, що ваша робота ходом річей привела не до незалежної України а до поневолення України. Саме так ви відповідали і засудили свою діяльність? Ефремов - Так, я це стверджую. Любченко - Коли вас допитували прокуратура та громадське обвинувачення чи розповідали ви, що одержали листа від Чикаленка, що цього листа ви читали на засіданні СБУ? Я зачитаю вам другу газету "Діло" що виходить у Львові, ви її знаєте Тов. Любченко оголошує в львівського "Діла" від 15 березня 1930 листа із Варшави укр. емігранта Л. Чикаленка. В якому він говорить, що вичитав у числі 56 московських "Ізвестій" в 26 лютого ц.р про акт обвинувачення проти СБУ. У листі Чикаленко пише - "Вважаю за свій обов'язок, ствердити що жахливих листів до акад. Ефремова у 1926 р. я не писав. Єдиний і останній лист, якого я надіслав до акад. Ефремова вважаю, що це обставини можуть підтвердити під присягою перед судом того краю, в якім я зараз живу." Сміх в залі! Любченко запитує Ефремова чи стверджує він, що одержав листа від Чикаленка. Ефремов - Я стверджую, що одержав листа від Чикаленка 1926 р. Тов Любченко - Чи ви його читали на засіданні СБУ. Ефремов - Так. Тов Любченко - Таким чином це спростовання Чикаленка відповідає дійсності? Ефремов - Так. Тов Любченко - таким чином: лист був, лист отримав організацію СБУ, а тепер, кого спростовує

а Баращави Чикаленко? Як ви вважаєте, що Варшава підходяще місце для того, щоб спростовувати документи в справі СВУ? /Сміх./

Всім знаний зізнання підсудних, що розгортали брудні й темні сторінки діяльності націоналістичної української буржуазії -та плямовання сама себе її уста. Є розмов про трупа, якого нічим не ожинити почав розповідати про свою діяльність Ефремов, а найкраще схарактеризував відносини нового живого суспільства до старого, мертвого, найвиразніші у своєму фашизмі вихованець академіків-Павлушкив.

Тов. Любченко:- Повернули нас обличчам до мертвого. Ви тепер вважаєте, що той із молоді, кого ви звали з пантелику, потрапив до мертвого. Павлушкив:- Така доля всіх, хто пішов за нами. Тов. Любченко:- А живі де лишилися? Павлушкив:- Живі лишилися на салі

Ніковський з його страдного характеристикою усієї ганебної петлюрівської кумпанії! І де ж тут про це писати?

Тому арезигнований „Тризуб“ у тому ж самому числі, що ми з нього цитували і кінчав в кисло-огірковою міною свою замітку:-

“Правди чистої довідатися звідти ми не можемо, а розносити брехні і накленаїв червоних катів, не хочемо”.

Тому „Тризуб“ війтів з процесу СВУ і ні друкує. Хто ж, справді, агітував проти себе, подаючи багатющий та дуже компромітуючий матеріал.

Баба Мотря з ЦК УСДРП в числі 5 свого органу „Соціалдемократ“ /квітень 1930. Подебради. Ст. 5 та 29-31/ в числі, що вийшло після їх ювілею РУП та після конференції, про що ми писали вгорі, зовсім по-тризубівськи, як і личить цим “марксистам” та “соціалістам”, пише:-

"Фальшованими листами, навмисне неправдивою інформацією через своїх агентів-большевикам удалося ввести в облуду багатьох видатних українських громадян на Україні, перевірнати їх в тому, чого взагалі не було. Ми не знаємо, чи ця свідомість, що вони стали невільною жертвою і сліпим зааряддям витонченої большевицької провокації, чи може методи "святої інквізиції" сучасних езуїтів примушують обжалуваних в процесі говорити не те й не так, /от воно чи не вдоволена баба Мотря!/- як ми і вся Україна могла б сподіватися. Як би не було, змучені фізичними й моральними туртурами українські громадяне /певно "туртурами" на зразок тих, що з них сміявся Ефремов, як ми наводили в горі/ громадяне, що тепер ждуть вируку, не були "ворогами українських робітників та селян", вони не були "зрадниками" свого народу, як це їм постараляся вкласти в уста /якими засобами/ влада катів і шпіонів. Вони ж хотіли того, чого домагається кожний живий і свідомий народ, здобути Україні незалежність національну в формі демократичної республіки... І коли більшовицька "революційна" влада, яка береться зреформувати весь світ, негидує найбезсовіснішими засобами в боротьбі з своїми противниками, то це характеризує її саму і це показує, що ця влада довго ніяк не вдериться."

Коментувати ці заяви "соціялістів" після всього нами сказаного зовсім злише і так ясно. Є ще на зразок Чикаленкового спростовання за підписом І.Мазепи та П.Феденка лист, де вони арікаються якої будь участі в підготовчих нарадах за кордоном для утворення СВУ. Двох оцінок цьому теж бути не може. А підсудні? Громадський обвинувач тов. Любченко каже:

"Робітники та селяни України, що утворили свою власну самостійну і незалежну пролетарську соціалістичну державу, що оборонили її від насоків "своєї домашньої" контрреволюції, від насоку російських білих генералів і чужоземного капіталу, уповноважили вас, Найвищий Суд вирішити долю активної частини української контрреволюції, недобитків двох основних партій цієї контрреволюції, партії українських кадетів, що звали себе соціалістами федерацістами, і партії укр.-соціалдемократів, вирішити, аваживши ті ячинки, що вони робили протягом усього часу і що вони робили особливо з 26 до кінця 1929 р. за час, коли вони виснували і провадили свою роботу контррев. організації - Спілки Визволення України."

Дійсно. В активі учасників СВУ десяток років збройної боротьби проти влади українських робітників і селян, боротьби в щільному союзі з російською білогвардійщиною та французьким, польським і німецьким капіталом. З самого початку революції і до кінця кіколи не обороняли українські дрібно-буржуазні партії незалежності і самостійності України. Гасло самостійності стало їм лише за фактичний висіб щоб тою самостійністю приховуючися, можна було активніше, бльокуючися з російською чорною сотнею та капіталістами інших країн, успішніше вести боротьбу з пролетарською революцією на Україні. Бож уся діяльність активу ідеології СВУ і там і тут на еміграції, проголошучи самостійність, лишають собі шляхи та навіть і заключають федерації тільки не з пролетарськими а з тими народніми, тоб-то такими, до на їх чолі стоятиме буржуазія та пануватиме капіталістичний лад. Перманентний запродаж, ганебне гандлярство дібрами та народом України, кріаві розправи з українським народом і плавування перед світовим капіталом, усе це ще раз повторює ма-

теріял та вінання із процесу СВУ.

"Національна романтика" широкоматневої та шличної центральної ради, замісць ломання тюремних мурів і розрівання кайданів капіталістичного ладу, національно ясновельможна романтика карних експедицій 1918 р., та подібних директоріянських "ходжень в народ", це їх минуле, це їх плани та надії в майбутнє.

Українські робітники і селянин створили свою власну українську пролетарську державу. Створили - і ні кому не віддачуть, розгортаючи широким фронтом своє соціалістичне будівництво. І гасло їх не СВУ, а пятирічку за 4 роки. А порівняймо Зах Україну за програмом УНР та СВУ, віддану польським магнатам.

На Зах Україні 35 % найкращої землі належить поміщикам, 42.6 % селянських господарств у Галичині мають від одного до двох гектарів. 37.5 % господарств від 2-5 18-ий сніп за книва та 8-ма копиця за збирання сіна єть такі достатки укр. селянина на Зах Україні 49 с. ~~га~~ землі на Зах Україні передано, одірувавши від голодного рота укр селянина для польських садників-колоністів аби вони творили соціальну базу польського магната, польського фашизму. У братній і найсердечнішій

України державі Польщі на Зах Україні з 550 укр. шкіл залишилося 774. На 74 % української людности укр школи на Зах Україні становлять тільки 18.5 %, як в однораз на 12 % польської людности там є 81 % шкіл. Цю частину для українського народу територію петлюровці, унітівці та есвеустівці хотіли поширити і на весь терен теперішньої Рад України.

Ганьба! Не дарма ж маси трудящих студентів радянської інтелігенції у зесь час вимагають від Найвищого Суду найсуворішої кари для змовників, смерти старої України панів

Із нашого життя.

В початку березня місяця ц.р. на запрошення Радянських Студенських Організацій у Празі, подорожуючий по Європі відомий провідник рятівної експедиції по захороні пасажерів з аварії у "Італії" професор Самойлович прочитав лекцію про перебіг експедиції. Залі Інституту Фізики при Політехніці, де відбувалася доповідь, була переповнена.

-ooOoo-

20 березня ц.р. Спілка Ст.-Гром, УСРР у Презі влаштувала чергову академію, присвячену пам'яті 69 річниці смерти Т. Г. Шевченка. Академія відбулася за програмою: доклад, декламація та концертний вілділ, що його виконав студенський хор при Спілці. На академії, крім членів спілки, були присутні у великому числі і члени інших організацій радянського студентства у Празі. Академія пройшла під гаслом: -Дамо відсіч шкідникам Рад. України.-

-ooOoo-

12 квітня ц.р. Спілка разом з іншими рад. студенськими організаціями в Празі влаштувала чергову забавну вечірку, куди було запрошено і чужинецьке студентство пражських високих шкіл.-

-ooOoo-

Життя технічних гуртків при Спілці в останній час проявляє досить жваву працю по використуванню технічних досягнень закордону. Робляться переклади з ріжкої чужинецької науково-технічної літератури. Матеріали ці надсилаються до студенських організацій Радянського Союзу.-

-ooOoo-

